

ДРОГОВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ОПИС

Навчальної дисципліни
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ
на 7 семестр 2019/2020 н.р.

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 014.09 Середня освіта (Інформатика)

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус дисципліни – вибіркова (за вибором вузу).

Факультет (інститут) – інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій.

Кафедра – технологічної та професійної освіти.

Курс – 4; **семестр** – 7; **вид підсумкового контролю** – залік.

Викладач: канд. фіз.-мат. наук, доцент Павловський Ю.В.

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни. год / кредитів ЄКТС	Розподіл годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				аудиторні заняття					самостійна робота		залік	екзамен
				усього	лекції	лабораторні роботи	практичні заняття	семінарські заняття				
Денна	4	7	90/4	30	16	–	16	–	58	–	+	–

2. Зміст лекційного курсу

1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек

1.1. Основні терміни та визначення в безпеці життєдіяльності.

1.2. Безпека людини, суспільства, національна безпека.

1.3. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.

1.4. Джерела небезпеки, небезпечні та шкідливі фактори.

1.5. Класифікація небезпек. Види небезпек.

1.6. Критерії переходу небезпечної події у надзвичай надзвичайну ситуацію (НС).

1.7. Роль психологічної стійкості людини у забезпеченні безпеки.

- 2. Природні, техногенні, соціальні та соціально-політичні загрози, що ведуть до надзвичайних ситуацій. Кількісна оцінка небезпек**
 - 2.1. Природні загрози, характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин та об'єкти економіки.
 - 2.2. Техногенні небезпеки, їх причини та наслідки.
 - 2.3. Соціальні та соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.
 - 2.4. Ризик як кількісна оцінка небезпек.
 - 2.5. Соціальні та психологічні фактори ризику.
 - 2.6. Методичні підходи до визначення ризику.
 - 2.7. Особливості оцінки та управління професійними ризиками.
- 3. Підготовка до надзвичайної ситуації та дії в її умовах**
 - 3.1. Моніторинг і прогнозування небезпек, що можуть спричинити надзвичайні ситуації.
 - 3.2. Причини виникнення надзвичайних ситуацій та їх класифікація.
 - 3.3. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та території у надзвичайній ситуації.
 - 3.4. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайної ситуації.
 - 3.5. Запобігання виникненню НС, визначення рівня НС.
 - 3.6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
- 4. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної державної системи цивільного захисту**
 - 4.1. Основні заходи у сфері цивільного захисту.
 - 4.2. Інформування та оповіщення.
 - 4.3. Організація життєзабезпечення постраждалого населення в НС.
 - 4.4. Евакуаційні заходи.
 - 4.5. Укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту.
 - 4.6. Засоби індивідуального захисту.
 - 4.7. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги.
- 5. Правові та організаційні основи охорони праці. Профілактика травматизму та профзахворювань**
 - 5.1. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.
 - 5.2. Державне управління охороною праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
 - 5.3. Управління охороною праці на підприємстві. Служба охорони праці підприємства.
 - 5.4. Навчання з питань охорони праці.
 - 5.5. Розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань
- 6. Основи фізіології та гігієни праці**
 - 6.1. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома.
 - 6.2. Гігієна праці та її значення. Чинники, які визначають санітарно-гігієнічні умови праці.
 - 6.3. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.
 - 6.4. Робоча зона та повітря робочої зони.

- 6.5. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація. Шум, ультразвук, інфразвук.
- 6.6. Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону. Випромінювання оптичного діапазону. Іонізуюче випромінювання.
- 6.7. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо планування та розміщення виробничих і допоміжних приміщень

7. Основи виробничої безпеки

- 7.1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів.
- 7.2. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми.
- 7.3. Чинники, які впливають на наслідки ураження електричним струмом.
- 7.4. Умови ураження людини електричним струмом.
- 7.5. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.
- 7.6. Надання першої допомоги потерпілим від ураження електричним струмом.

8. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

- 8.1. Теоретичні основи горіння.
- 8.2. Небезпечні та шкідливі фактори пов'язані з пожежами.
- 8.3. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин.
- 8.4. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.
- 8.5. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.
- 8.6. Дії персоналу при виникненні пожежі.
- 8.7. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

3. Тематика практичних занять

- 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек.
- 2. Природні та техногенні небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій. Кількісна оцінка небезпек.
- 3. Соціальні, соціально-політичні загрози та загрози воєнного характеру.
- 4. Підготовка до надзвичайної ситуації та дії в її умовах.
- 5. Правові та організаційні основи охорони праці. Профілактика травматизму та профзахворювань.
- 6. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.
- 7. Основи виробничої безпеки.
- 8. Пожежна профілактика на виробничих об'єктах.

4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента з дисципліни включає: опрацювання теоретичного матеріалу з тем практичних занять та підготовку до колоквиумів.

5. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Критерії оцінювання

Поточний контроль знань здійснюється на практичних заняттях та двох колоквиумах.

Оцінювання на практичних заняттях проводиться за 4 бальною шкалою («2», «3», «4» та «5»). У кінці семестру оцінки переводяться в бали за формулою:

$$P = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5},$$

де A – сума всіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, n – кількість цих оцінок (не менше трьох), K – максимальна кількість балів за практичні заняття (50 балів). Якщо середня оцінка поточного контролю $A/n = 2$, то за практичні заняття виставляється 0 балів.

Колоквіум №1 проводиться в усній формі після вивчення першої частини дисципліни «Основи БЖД».

Колоквіум №2 проводиться в усній формі після вивчення другої частини дисципліни «Основи охорони праці».

Узагальнена кількість балів з дисципліни визначається як сумарна оцінка усіх форм поточної успішності у 100-бальній шкалі. Оцінка з дисципліни виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Відповіді на практичних заняттях	50
Колоквіум №1	25
Колоквіум №2	25
Всього балів	100

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

а) основні

1. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 280 с.
2. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. Львів: УАД, 2006. 336 с.
3. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М. Основи охорони праці. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
4. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Навч. посіб. Київ: Основа, 2016. 267 с.
5. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. 540 с.
6. Лужецький В.С., Лепак О.М. Основи охорони праці: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки педагогічного університету. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2013. 244 с.
7. Основи охорони праці: Навч. посіб. / В.В. Березуцький та ін.; За заг. ред. В.В. Березуцького. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Факт, 2007. 480 с.
8. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н. Ткачук та ін. Київ: Основа, 2006. 448 с.
9. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк,

- Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 374 с.
- 10.Ткачук А.І., Пуляк О.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Курс лекцій. Навч. посібн. для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Бакалавр". Кропивницький: ПП Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. 184 с.
- 11.Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: навч. посібник. Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. 304 с.

б) додаткові

- 12.Закон України «Про охорону праці».
- 13.Кодекс законів про працю України.
- 14.Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
- 15.Закон України «Про пожежну безпеку».
- 16.Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
- 17.Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
- 18.Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
- 19.Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
- 20.Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
- 21.Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
- 22.НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010 р. № 65.
- 23.НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
- 24.НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
- 25.НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
- 26.НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
- 27.НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
- 28.НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
- 29.НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ

Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

- 30.Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
- 31.Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

в) інформаційні ресурси

- 32.<http://www.dnopr.kiev.ua> – Офіційний сайт Держгірпромнагляду України.
- 33.<http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
- 34.<http://www.mns.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
- 35.<http://www.social.org.ua> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
- 36.<http://portal.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
- 37.<http://base.safework.ru/iloenc> – Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
- 38.<http://base.safework.ru/safework> – Библиотека безопасного труда МОТ.
- 39.<http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
- 40.<http://www.budinfo.com.ua> – Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН, ГОСТ, ДСТУ».
- 41.https://urist-ua.net/кодекси/кодекс_цивільного_захисту_україни/ – Кодекс цивільного захисту України (КЦЗУ).

Викладач _____ доц. Павловський Ю.В.

Погоджено: зав. кафедри _____ проф. Оршанський Л.В.

